

PRAVO OSIGURANJA REPUBLIKE HRVATSKE

Autor: Dragan Bolanča

Izdavač: Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu

Split, 2017., 183 str.

Rijetki su autori koji uspiju detaljno obraditi i analizirati opsežnu i kompleksnu materiju te je uspješno približiti čitatelju, bilo da se radi o teoretičaru, praktičaru ili pak laiku, zadržavajući pritom vrlo visoku znanstvenu razinu. Upravo je u tome uspio prof. Dragan Bolanča sa svojim novim znanstvenim djelom *Pravo osiguranja Republike Hrvatske*, u kojem su složeni instituti obrađeni jasnim i pitkim stilom pisanja. Ova knjiga novi je sveučilišni udžbenik koji na sustavan i cjelovit način obrađuje materiju koja se izučava na 4. godini pravnog studija u okviru obveznog kolegija Pravo osiguranja, a koji se izvodi na pravnim fakultetima u Republici Hrvatskoj.

Knjiga ima 183 stranice teksta pisanog dvostrukim proredom i 714 bilješki. Popis literature sadrži nazive 142 korištena djela domaćih i stranih autora. Knjiga je podijeljena u 7 glavnih poglavlja: *Uvod, Ugovor o osiguranju u Zakonu o obveznim odnosima iz 2005. godine, Ugovor o pomorskom osiguranju u Pomorskom zakoniku iz 2004. godine, Ugovor o osiguranju u Zakonu o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnom prometu iz 1998. godine, Obvezna osiguranja u prometu u Zakonu o obveznim osiguranjima u prometu iz 2005. godine, Zakon o osiguranju iz 2015. godine i Zakon o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga iz 2005. godine.*

Autor u svojoj novoj knjizi analizira najvažnije hrvatske propise koji uređuju materiju osiguranja, pružajući pritom pregled i kritički osvrt na pozitivnopravne propise prava osiguranja. Pritom je posebna pozornost dana Zakonu o obveznim odnosima, kojim je regulirano opće imovinsko pravo osiguranja, te Pomorskom zakoniku Republike Hrvatske, temeljnom hrvatskom propisu za pitanja pomorskog i transportnog osiguranja. Pored ugovornog prava osiguranja, obrađeno je također statusno pravo osiguranja, i to prvenstveno kroz odredbe Zakona o osiguranju te dijelom kroz odredbe Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga.

U Uvodu autor navodi sve elemente gospodarskog sustava osiguranja te ističe kako *svi navedeni dijelovi nisu uređeni jedinstvenim zakonskim aktom, već se primjenjuju različita zakonska pravna vrela.* Kao primjer izdvaja ugovorno pravo osiguranja koje, iako cjelovito kodificirano u Republici Hrvatskoj, nije uređeno jedinstvenim zakonskim aktom već je svaki njegov dio posebno reguliran.

Drugi dio knjige, koji je sadržajno najopsežniji, odnosi se na Ugovor o osiguranju u Zakonu o obveznim odnosima iz 2005. godine (ZOO '05.), koji uz brojne ugovorne odnose uređuje i obveznopravni odnos iz ugovora o osiguranju. Zakon sva osiguranja dijeli na odštetna (imovinsko osiguranje i osiguranje od odgovornosti) i neodštetna osiguranja (osiguranje osoba), te za njih predviđa zajedničke i posebne odredbe, koje su, u pravilu, kogentne naravi uz ograničenu mogućnost odstupanja od zakonskih odredaba. Autor u ovom poglavlju analizira relevantne odredbe navedenog Zakona s posebnim osvrtom na osnovna obilježja predmetnih ugovornih odnosa.

U trećem dijelu, koji je posvećen Ugovoru o pomorskom osiguranju, autor naglašava da su, za razliku od ranije analiziranih odredbi Zakona o obveznim odnosima, norme Pomorskog zakonika Republike Hrvatske iz 2004. godine (PZ '04.) o pomorskom osiguranju, pretežito dispozitivne pravne naravi. Prof. Bolanča također ukazuje na specifičnosti ugovora o pomorskom osiguranju prema rješenjima zajedničkih odredaba Pomorskog zakonika o navedenom ugovornom odnosu te posebnih pravnih normi Pomorskog zakonika glede osiguranja broda, osiguranja robe, osiguranja vozarine i osiguranja od odgovornosti.

U četvrtom dijelu, koji nosi naslov *Ugovor o osiguranju u Zakonu o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnom prometu iz 1998. godine*, autor analizira sustav pravnih normi iz Zakona o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnom prometu iz 1998. godine (ZOSOZP '98.), koji uređuje neka specifična pitanja u vezi s osiguranjem u zračnom prometu. Norme o ugovoru o osiguranju u zračnom prometu također su dispozitivne prirode pa je ugovor stranaka glavni izvor prava za reguliranje odnosa iz osiguranja u zračnom prometu. Za pitanja koja nisu posebno uređena ZOSOZP-om '98. na odgovarajući način će se primijeniti odredbe Pomorskog zakonika, a ako odgovarajuće odredbe ne postoje ni u PZ '04., na ta će se pitanja primijeniti opća pravila obveznog prava sadržana u ZOO '05. Autor naglašava da su analizirane zakonske odredbe iz članaka 118. – 125. u međuvremenu prestale važiti dana 17. studenoga 2009. godine stupanjem na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i stvarnopravnim odnosima u zračnom prometu.

U petom dijelu, koji se odnosi na obvezna osiguranja u prometu u Zakonu o obveznim osiguranjima u prometu iz 2005. godine (ZOOP '05.), autor posebno opisuje sve vrste obveznih osiguranja u prometu regulirane ovim propisom. Tako je u ovom poglavlju detaljno obrađeno osiguranje putnika u javnom prometu od posljedica nesretnog slučaja, osiguranje vlasnika vozila od odgovornosti za štete nanesene trećim osobama, osiguranje vlasnika zrakoplova od odgovornosti za štete nanesene trećim osobama i putnicima te osiguranje vlasnika brodice od-

nosno jahte od odgovornosti za štete nanese trećim osobama. Posebno ističe da je u svim navedenim osiguranjima riječ o ugovornom obveznom osiguranju, a ne o zakonskom obveznom osiguranju. Dakle, osiguranje u ovim slučajevima ne nastaje temeljem zakona, već je zakonom propisana obveza sklapanja ugovora o osiguranju od odgovornosti i uspostavljen sustav zaštite trećih oštećenih osoba u slučaju propuštanja te dužnosti.

Zakon o osiguranju iz 2015. godine (ZOS '15.) obrađen je u šestom poglavlju knjige. Radi se o statusno organizacijskom propisu kojim su postavljene organizacijske osnove gospodarskog sustava osiguranja u Republici Hrvatskoj. U središtu pozornosti autora, u ovom poglavlju, nalaze se statusna pitanja obavljanja (i odobrenja za obavljanje) poslova osiguranja i reosiguranja u Republici Hrvatskoj i izvan područja Republike Hrvatske (prekogranično pružanje usluga) te obavljanje djelatnosti zastupanja i posredovanja u osiguranju prema odredbama najnovijih rješenja Zakona o osiguranju.

Posljednje poglavlje udžbenika posvećeno je Zakonu o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga kojim se, između ostalog, propisuje pravni položaj Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga, njeno unutarnje ustrojstvo, ciljevi, načela, djelokrug i nadležnost Agencije i njeno financiranje i izvješćivanje. Kao temeljne ciljeve Agencije autor ističe promicanje i očuvanje stabilnosti financijskog sustava te nadzor zakonitosti poslovanja subjekata nadzora.

Osiguranje, kao specifičan obveznopravni posao s vlastitim pravnim obilježjima, oduvijek je bilo pravno regulirano posebnim pravnim normama te kao takvo je predstavljalo izazov mnogim domaćim i inozemnim znanstvenicima. Naime, ozbiljno pravno analizirati niz odredbi iz brojnih propisa, koji čine pozitivno pravo osiguranja pojedine države, zasigurno pretpostavlja izuzetno znanje i intelektualne kompetencije na strani autora. Na ispunjenje tog zahtjevnog zadatka odvažio se prof. Dragan Bolanča, redoviti profesor u trajnom zvanju, dugogodišnji pročelnik Katedre za pomorsko i općeprometno pravo Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu, zbog čega zaslužuje iskrene pohvale za hrabrost i kvalitetu ovog pionirskog djela u hrvatskoj literaturi prava osiguranja.

Prof. Bolanča, koji u svom bogatom znanstvenom i stručnom opusu ima 16 knjiga i 210 znanstveno-stručnih radova, istom je pridodao još jedno značajno djelo koje će, nesumnjivo, pronaći svoj put do studenata, kojima je knjiga prvenstveno i namijenjena, ali i do teoretičara i praktičara iz područja osiguranja koji imaju priliku u ovoj knjizi iznaći odgovore na pitanja s kojima se svakodnevno susreću.

Dr. sc. Petra Amižić Jelovčić, redoviti profesor

*Katedra za pomorsko pravo i opće prometno pravo
Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu*

Summary:

INSURANCE LAW OF THE REPUBLIC OF CROATIA

Author: Dragan Bolanča

Publisher: Faculty of Law, University of Split

Split, 2017, 183 pages

It is extremely hard to scientifically elaborate any comprehensive subject matter and concurrently succeed in bringing it closer to a reader. Hence, authors capable of doing so are rare, regardless of their level of education. Prof. Bolanča is, undoubtedly, one of them. His latest book "Insurance law of the Republic of Croatia", written clearly and concisely, represents a new university textbook prepared for students of the Faculties of Law in Croatia, studying the obligatory course Insurance Law.

The author divided the subject matter of this book into seven parts: Introduction; Contract of Insurance according to the Civil Obligations Act (2005); Contract of Maritime Insurance according to the Croatian Maritime Code (2004); Contract of Insurance according to the Act on Obligatory and Proprietary Rights in Air Traffic (1998); Compulsory Traffic Insurances according to the Act on Compulsory Insurances within the Traffic Sector (2005), Insurance Act (2015); and Act on Croatian Financial Services Supervisory Agency (2005).

In his new textbook, Prof. Bolanča analyses and critically comments on relevant Croatian legislation representing insurance law. The author therefore deserves all the compliments for bringing to light this pioneer book, which will be not only essential for students and scholars but also very useful for all practitioners engaged in insurance.